

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

СИЛАБУС

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шифр і назва спеціальності	011Освітні, педагогічні науки
Назва освітньої програми	Освітні, педагогічні науки
Рівень вищої освіти	треть (освітньо-науковий)
Цикл дисципліни	професійної (спеціальної) підготовки
Шифр за навчальним планом	1.4.

курс 2
семестр(и) вивчення III-IV
загальна кількість годин 120
кредитів 4
з них аудиторних 40
поза аудиторних 80

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Силабус розроблений на підставі навчальної програми **Теорія та методика викладання у вищій школі** затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 4 від «30» червня 2020 року

Розробник силабусу: Зеленська Людмила Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Протокол від. “_28_” серпня 2020 року № _1_

Завідувач кафедри

доктор педагогічних наук, професор
Золотухіна С. Т.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА НАЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІБ викладача	Зеленська Людмила Дмитрівна
Кафедра	Педагогіки
Посада	Професор кафедри
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	Професор
Наукові інтереси	Загальносвітовий та національний контекст становлення й розвитку вищої (університетської) освіти
Навчальний корпус	В
Адреса	вул. Валентинівська 2
№ кабінету	315
Контактна інформація:	
e-mail:	zelenskaya_ludmila@ukr.net

3. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Теорія та методика викладання у вищій школі» (обов'язковий компонент) має сприяти формуванню здатності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розв'язувати комплексні проблеми в галузі вищої професійної освіти, що передбачає переосмислення й набуття цілісних знань з історії, філософії освіти, педагогіки, методики, формування практичних умінь і навичок організації освітнього процесу в ЗВО, загальної й академічної культури.

Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мають дотримуватись Кодексу академічної доброчесності ХНПУ імені Г.С. Сковороди:

http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/kodeks_dobrochesnist.pdf

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань для поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації.

Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів є проявом академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування, незважаючи на масштаби плагіату чи обману. Технічна перевірка дисертаційних робіт та наукових статей, що подаються до редакційних колегій журналів проводиться Інститутом інформатизації освіти Університету за допомогою сертифікованої програмно-технічної системи Unicheck.

Відвідання занять є важливою умовою навчання. Очікується, що здобувачі відвідують усі лекції і семінарські заняття навчальної дисципліни. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Допускається 1 пропуск із поважних причин, який суттєво не впливатиме на систему оцінювання й рейтинг здобувача. Здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання всіх видів письмових робіт, передбачених навчальною дисципліною. Надавати для перевірки та захищати самостійні роботи у визначені терміни. За роботу, яка подається на перевірку викладачеві пізніше встановленого терміну, знімається 0,5 бала. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в дистанційній формі.

Обов'язковою вимогою є присутність здобувача на семестровому та підсумковому видах контролю. Підсумковий контроль може здійснюватися без обов'язкового складання іспиту за умови, якщо здобувач набрав прохідну кількість балів (60) і не виявив бажання підвищити свою успішність шляхом складання іспиту («Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)»):

http://smc.hnpu.edu.ua/files/Polozhennya/17_Polozhennya_osvintiy_protsees_HNP_U_2016.pdf.)

4. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» базуються на засадах інтеграції теоретичних і практичних знань, отриманих у процесі здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти, особистісному та професійному досвіді. Навчальними дисциплінами, що складають підґрунтя для вивчення «Теорії та методики викладання у вищій школі», є: філософія, історія України, культурологія, педагогіка, історія педагогіки, психологія, соціологія, педагогічний менеджмент, філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів, розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки, педагогічна майстерність викладача вищої школи, сучасні педагогічні технології в освіті.

Постреквізити – інноватика в галузі освіти (3 курс, 4 кредити), науково-викладацька практика (3 курс, 2 кредити), педагогічний експеримент і методи математичної статистики (3 курс, 3 кредити), дидактика вальдорфської школи (3 курс, 3 кредити), забезпечення якості освітньої діяльності у вищій школі (3 курс, 3 кредити).

5. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Теорія та методика викладання у вищій школі» складає цикл професійної (спеціальної) підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (обов'язковий компонент). Тривалість вивчення навчальної дисципліни 120 годин (4 кредити), рік навчання – другий (III, IV семестри).

Призначення навчальної дисципліни. Забезпечення якості вищої освіти залежить від рівня сформованості професійно-педагогічної компетентності викладацького складу, індивідуального стилю науково-педагогічної та управлінської діяльності кожного викладача. Це вимагає, по-перше, обізнаності останніх з питань термінології педагогіки вищої школи як науки; методів науково-педагогічних досліджень; змісту і напрямів діяльності викладача ЗВО; основ дидактики і методики викладання у вищій школі; інновацій у галузі вищої освіти в цифрову епоху, генезису вітчизняної та зарубіжної університетської освіти. По-друге, сформованості у викладачів умінь і навичок вільно орієнтуватися у змісті педагогіки вищої школи; обґрунтовувати власну позицію щодо актуальних проблем теорії та методики викладання у ЗВО; застосовувати знання з теорії та методики викладання у вищій школі в процесі вивчення фахових дисциплін; розробляти і запроваджувати педагогічні технології у практику підготовки студентів, оцінювати практичну значущість нововведень у вищій школі; створювати умови для

самореалізації студентів; удосконалювати освітній процес у ЗВО; проводити виховну роботу серед студентів; здійснювати моніторинг якості вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни - сприяти формуванню здатності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розв'язувати комплексні проблеми в галузі вищої професійної освіти, що передбачає переосмислення й набуття цілісних знань з історії, філософії освіти, педагогіки, методики, формування практичних умінь і навичок організації освітнього процесу в ЗВО, загальної й академічної культури.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» є:

ІК здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК7 здатність спілкуватися українською/іноземними мовами з урахуванням особливостей використання професійної лексики, демонструючи граматичну правильність, лексичний діапазон і соціолінгвістичну відповідність власного мовлення;

ЗК8 здатність розуміти загальносвітовий і національний контексти розвитку вищої (університетської) освіти, ціннісні смисли та пріоритетні напрями реформування вищої освіти в Україні та враховувати їх у практичній діяльності;

ЗК9 здатність проявляти творчий підхід до розроблення освітніх технологій та їх реалізації в процесі виконання посадових обов'язків наукового співробітника, науково-педагогічного працівника;

ФК19 здатність підвищувати рівень педагогічної майстерності, формувати індивідуальний професійний образ, виявляти лідерські якості, проєктувати кар'єрне зростання;

ФК20 здатність застосовувати знання з теорії та методики викладання у вищій школі в процесі викладання комплексу спеціальних (фахових) дисциплін, методичній, виховній діяльності в ЗВО;

ФК21 здатність аналізувати, створювати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін, реалізовувати різні форми організації освітнього процесу в ЗВО з елементами дистанційного навчання, проводити моніторинг досягнутих результатів.

Результати навчання

ПРН6 володіти типовими для науково-педагогічної комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки викладача ЗВО;

ПРН7 продемонструвати знання концепцій розвитку «материнських» і «національних» моделей вищої (університетської) освіти, розуміння процесів інтеграції, сталого розвитку суспільства, цифровізації в освітній галузі на сучасному етапі;

ПРН8 аналізувати змістове забезпечення освітнього процесу в ЗВО, визначати шляхи його оновлення, критично оцінювати практичне значення нововведень у вищій школі, самостійно продукувати ідеї;

ПРН9 володіти педагогічною рефлексією для виявлення своїх ресурсних можливостей, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, проектування стратегій саморозвитку і професійного зростання, освіти впродовж життя;

ПРН10 оптимізувати вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО з урахуванням оновлення освітніх програм, проводити моніторинг досягнутих результатів;

ПРН11 – володіти діагностичним інструментарієм моніторингу якості знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА
ДИСЦИПЛІНОЮ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**
(НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ)

1.4. Теорія та методика викладання у вищій школі		
Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН6 – володіти типовими для науково-педагогічної комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки викладача ЗВО</p>	<p>Лекція (академічна, проблемна), виступ здобувача з основного питання, усна доповідь. Усний виступ під час навчальних дискусій, доповнення. Самостійне виконання завдань відповідно до робочої навчальної програми дисципліни, у т.ч. на освітній платформі Moodle.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється у формі опитування, експрес-контролю під час лекцій, оцінки виступів з доповідями на семінарських заняттях. Підсумковий контроль у формі тестування, оцінювання письмово виконаних завдань. Оцінювання за шкалою відповідності оцінок у робочій навчальній програмі.</p>
<p>ПРН7 – продемонструвати знання концепцій розвитку «материнських» і «національних» моделей вищої (університетської) освіти, розуміння процесів інтеграції, сталого розвитку суспільства, цифровізації в освітній галузі на сучасному етапі</p>	<p>Усний виклад знань – лекція, бесіда, дискусія. Самостійна робота з літературою, інформаційними джерелами. Написання і презентування есе.</p>	<p>Поточний контроль: тестування, усне опитування, метод самоконтролю, взаємоперевірка навчально-пізнавальної активності в дискусіях. Відгук на есе. Семестровий контроль – усний екзамен. Оцінювання за шкалою відповідності оцінок у робочій навчальній програмі.</p>
<p>ПРН8 – аналізувати змістове забезпечення освітнього процесу в ЗВО, визначати шляхи його оновлення, критично оцінювати</p>	<p>Лекція (академічна, проблемна), виступ здобувача з основного питання, усна доповідь. Усний виступ під час навчальних дискусій,</p>	<p>Поточний контроль здійснюється у формі опитування, експрес-контролю під час лекцій, оцінки виступів з доповідями на</p>

<p>практичне значення нововведень у вищій школі, самостійно продукувати ідеї</p>	<p>доповнення. Підготовка конспектів навчальних або наукових текстів, аналіз джерельної та монографічної літератури. Самостійне виконання завдань відповідно до робочої навчальної програми дисципліни, у т.ч. на освітній платформі Moodle.</p>	<p>семінарських заняттях, контролю самостійно виконаних письмових завдань. Підсумковий контроль у формі тестування, оцінювання письмово виконаних завдань. Оцінювання за шкалою відповідності оцінок у робочій навчальній програмі.</p>
<p>ПРН9 – володіти педагогічною рефлексією для виявлення своїх ресурсних можливостей, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, проектування стратегій саморозвитку і професійного зростання, освіти впродовж життя</p>	<p>Методи формування позитивної мотивації до навчання. Круглий стіл, підготовка доповідей з презентацією. Мікровикладання. Самостійна робота з інформаційними джерелами.</p>	<p>Поточний і підсумковий контроль здійснюється у формі спостереження, оцінювання усних відповідей, самооцінки творчих ініціатив під час практичних занять, колективного оцінювання результатів мікровикладання.</p>
<p>ПРН10 – оптимізувати вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО з урахуванням оновлення освітніх програм, проводити моніторинг досягнутих результатів</p>	<p>Розповідь, пояснення. Метод кооперативного навчання. Візуалізація (презентації, ілюстрування). Проблемний виклад знань. Самостійне виконання завдань відповідно до робочої навчальної програми дисципліни, у т.ч. на освітній платформі Moodle.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється у формі презентації виконаних завдань, у т.ч. на освітній платформі Moodle. Самооцінювання творчих робіт. Підсумковий контроль у формі тестування, оцінювання письмово виконаних завдань. Оцінювання за шкалою відповідності оцінок у робочій навчальній програмі.</p>
<p>ПРН11 – володіти діагностичним інструментарієм моніторингу якості</p>	<p>Розповідь, бесіда, дискусія, презентація і захист наукової доповіді.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється у формі презентації виконаних творчих робіт,</p>

знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти	Підготовка конспектів наукових текстів. Частково-пошуковий, дослідницький методи.	оцінювання доповідей на семінарах. Підсумковий контроль у формі тестування, усного опитування. Взаємооцінювання роботи в групі.
--	--	---

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Моделі вищої освіти ранньомодерної і модерної доби

Тема 1. Вища школа як педагогічна система

Мета і завдання, структура і функції вищої школи; вища школа як науково-педагогічна система (заклад вищої освіти, наглядова рада, вчена рада, спеціалізована рада, робочі і дорадчі органи, ректорат, відділи, факультети, кафедри, викладачі, співробітники, здобувачі вищої освіти.

Заклад вищої освіти (державної, комунальної і приватної форм власності) як освітня установа, котра має статус юридичної особи й реалізує освітньо-професійні й освітньо-наукові програми вищої освіти; його завдання, структура, напрями діяльності; типи закладів вищої освіти (університет, академія, інститут, коледж).

Вища освіта як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти, а також неформальній освіті у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти; мета, завдання, принципи побудови системи вищої освіти України (доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок освіти з національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий світський характер освіти; інтеграція з наукою та виробництвом; взаємозв'язок із наукою інших країн; гнучкість і прогностичність; єдність і наступність; безперервність і різноманітність; поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті); ключові позиції Болонського процесу із удосконалення вищої освіти в Україні (двоциклове навчання; кредитна система; контроль якості освіти; розширення мобільності; забезпечення працевлаштування випускників; забезпечення привабливості європейської системи освіти); ступневість вищої освіти («молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії», «доктор наук»); приватна освіта в Україні.

Офіційно-нормативні документи, що регламентують діяльність закладів вищої освіти, а саме: Загальна декларація прав людини (1948 р.), Конституція України (1996 р.), Закон України «Про вищу освіту» (2014 р. у редакції 2019 р.), Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (редакція станом на 16.07.2019 р.), Примірний статут вищого навчального закладу (2003 р.), Закон України «Про освіту» (2017 р.) тощо.

Тема 2. Загальносвітовий контекст ідеї вищої (університетської) освіти

вищої освіти; робота з обдарованою молоддю; специфіка роботи з іноземцями, здобувачами з особливими освітніми потребами; академічна мобільність здобувачів вищої освіти; удосконалення і розвиток особистісно-професійного потенціалу здобувачів вищої освіти у процесі самовиховання; культура навчальної роботи здобувача вищої освіти; концепція лідерства в освіті; педагогічні умови самореалізації здобувачів вищої освіти Працевлаштування випускників.

Педагогічна професія як засіб професійно-педагогічної самореалізації викладача закладу вищої освіти: особливості, структура та функції педагогічної діяльності викладача; завдання, права та обов'язки викладача закладу вищої освіти; Деонтологічний кодекс педагога; педагогічна культура, її компоненти; мовленнєва культура; ораторське мистецтво викладача; педагогічна техніка, її компоненти; педагогічний такт та авторитет педагога; педагогічне спілкування як взаємодія суб'єктів педагогічного процесу, що здійснюється за допомогою знакових засобів і спрямоване на значущі зміни властивостей, станів, поведінки та особистісно-сенсових утворень суб'єктів; рівні педагогічного спілкування: примітивний, маніпулятивний, стандартизований, діловий, особистісний; стилі педагогічного спілкування: авторитарний, демократичний, ліберальний; самореалізація викладача закладу вищої освіти в різних видах діяльності: навчальній, виховній, громадській, самоосвітній, методичній; аудиторна та позааудиторна робота; роль та функції куратора академічної групи; викладач закладу вищої освіти як ментор, модератор, консультант; підготовка тьюторів, інструкторів, модераторів з метою розкриття внутрішніх ресурсів учасників освітнього процесу у вищій школі.

Здобувачі другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти як науковий потенціал закладу вищої освіти; правила вступу на навчання до магістратури, аспірантури докторантури, права і обов'язки здобувачів другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти; права та обов'язки наукового керівника, консультанта; етика стосунків між керівником і здобувачем у процесі науково-дослідницької діяльності.

Тема 3. Освітня компонента підготовки здобувачів вищої освіти

Поняття про дидактику як галузь педагогіки, котра розкриває теорію освіти і навчання, її категорії (закономірності, принципи навчання, учіння, викладання, зміст освіти, методи навчання, форми організації навчання, контроль навчально-пізнавальної діяльності); витоки дидактичних ідей; питання дидактики в працях класиків педагогіки; актуальні питання дидактики XXI століття.

Зміст освіти як педагогічно адаптований соціальний досвід, педагогічно адаптована система знань, способів діяльності інтелектуального і практичного характеру, досвіду творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до світу; вимоги до змісту освіти у вищій школі; державні освітні стандарти з галузі знань; базовий навчальний план, типовий навчальний план, нормативно-предметне наповнення навчального плану. Шляхи

реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти. Навчальна дисципліна як педагогічно адаптований зміст будь-якої галузі діяльності.

Робоча програма навчальної дисципліни та її структурні складові, тематичний план, засоби проведення поточного та підсумкового контролю. Навчально-методичний комплекс дисципліни.

Тема 4. Трансформація методів і форм навчання у вищій школі в контексті сучасних викликів

Методи навчання як упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності учасників освітнього процесу, спрямовані на розв'язання освітніх завдань. Класифікація методів навчання за джерелом придбання знань: словесні, наочні, практичні; за характером пізнавальної діяльності студентів: пояснювальний, репродуктивний, проблемний виклад, евристичний, пошуковий, дослідницький; у залежності від діяльності викладача і здобувача освіти – бінарні; у залежності від логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний; словесні методи навчання: монологічні – усний виклад, розповідь, пояснення, лекція; діалогічні: бесіда, дискусія, метод драматизації; наочні методи: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні методи навчання: навчальні вправи, лабораторні дослідження, практична робота; методи стимулювання і мотивації – ситуації успіху, похвала, ділова гра, конкурси, пред'явлення вимог, контроль.

Евристичні (сократівські) методи навчання; упровадження в практику вищої школи методів продуктивного навчання (А. В. Хуторський); активні методи навчання (сторітеллінг, метод аналізу кейсів, метод «інциденту», баскетметод, метод інверсії, формат одного запитання, гра-симуляція, дебрифінг, веб-квест тощо).

Чинники вибору методів навчання (мета заняття, зміст, навчальні можливості здобувачів, особливості особистості викладача, матеріально-технічне забезпечення).

Форми організації навчання як певний порядок (режим, межі), при якому відбувається освітній процес. Лекція – провідна форма організації навчально-пізнавальної діяльності студентів: структура, функції, види лекцій, вимоги до лекції, оцінка якості лекції, її критерії; трансформація лекційної форми навчання в цифрову епоху (інтерактивна, проблемна, лекція на основі мультимедійних технологій) методичні поради викладачам щодо вдосконалення лекторської майстерності.

Семинар як особлива форма занять з певної теми, предмету: просемінари, семінарсько-практичні заняття, критерії оцінки семінарського заняття, умови ефективності проведення семінарів.

Практичні й лабораторні роботи (практикуми) у ЗВО; екскурсія, консультація, конференція, колоквиум як форми навчання, котрі підвищують професійний інтерес і поглиблюють рівень сформованості загальних і предметних компетентностей.

Індивідуальна та групова форми роботи на заняттях. Позааудиторні форми роботи (гуртки, факультативи, секції, клуби за інтересом, спортивні товариства, участь у громадських організаціях).

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти (СРС): сутність, види, вимоги, мотивація, контроль.

Виробнича практика як засіб професійної самореалізації здобувачів вищої освіти: завдання, зміст, види, оформлення результатів, нові підходи до її організації й проведення. Дуальна освіта: суть, шляхи реалізації.

Тема 5. Сучасні технології навчання у ЗВО. Інновації в системі освіти

Концепції навчання: догматичне, пояснювальне, проблемне програмоване навчання; організація модульно-рейтингового навчання. Дистанційна освіта та перспективи її розвитку в Україні; переваги та недоліки дистанційної освіти. Контекстне навчання в аспекті нової освітньої парадигми; особистісно-орієнтоване навчання як визнання самотності, самоцінності кожного здобувача вищої освіти, який володіє неповторним суб'єктивним досвідом; кредитно-модульне навчання у вищій школі.

Педагогічна інновація як цілеспрямоване і кероване внесення прогресивних змін в освітню практику шляхом створення, розповсюдження та освоєння новоутворень. Характеристика інноваційного педагогічного процесу у ЗВО: інноваційна діяльність, суперечності розвитку, закономірності, структура інноваційних процесів, інноваційна компетентність викладача вищої школи.

Розробка та упровадження новітніх педагогічних технологій у вищій школі (інформаційно-комунікативна, особистісно-орієнтована, кейс-технологія, проблемна, тренінгова, проєктна, MultiMedia-технологія, ігрова, коучингова, технологія візуальної комунікації, технологія інтелект-карт).

Тема 6. Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти як складова частина освітнього процесу у вищій школі, що передбачає перевірку, оцінку (вимірювання знання, умінь, навичок, компетентностей), облік (фіксацію результатів оцінювання у вигляді балів), його компоненти; функції контролю (контрольовальна, навчальна, діагностико-керувальна, стимулювально-мотиваційна, розвивальна, виховна).

Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень здобувачів: об'єктивність, індивідуальний характер оцінювання, гласність контролю, всебічність оцінювання, диференційованість оцінювання, різноманітність форм, методів контролю, етичне ставлення до здобувача, повага до нього, валідність і надійність контролю, теорія ф методика організації самоконтролю.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів; методи і форми контролю; особливості тестування рівня сформованості знань та вмінь здобувачів вищої освіти (відносна простота процедури й необхідного обладнання, безпосередня фіксація результатів, можливе використання як

індивідуально, так і для цілих груп, зручність математичної обробки, короткочасність, наявність установлених стандартів).

Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх фахівців: сутність, функції, види, методичні поради щодо його організації у ЗВО. Порядок оскарження контрольних заходів.

Тема 7. Наукова компонента підготовки здобувачів вищої освіти

Навчально-дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти як засіб підвищення якості підготовки фахівця та вид дослідницької діяльності, яка виконується у межах освітнього процесу, передбачена навчальним планом ЗВО і носить обов'язковий характер. Форми навчально-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти: виконання професійних завдань пошукового характеру; лабораторних робіт, які передбачають елементи наукового дослідження (складання узагальнених таблиць, структурних блок-схем лекції, переліку визначень ключових понять курсу з посиланням на джерела, анотування статей, книги або окремих розділів, написання рефератів, есе, доповідей); підготовка і написання курсових, магістерських робіт; виконання конкретних професійних завдань науково-дослідницького характеру в період практики; участь груп або окремих здобувачів у виконанні індивідуальних планів кафедр.

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (редакція станом на 16.07.2019 р.). Науково-дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти як складова професійної підготовки майбутніх фахівців та вид дослідницької діяльності, яка виконується в позанавчальний час і носить добровільний характер. Участь здобувачів вищої освіти в роботі наукових товариств, дослідницьких та грантових проєктах, виступи на конференціях, підготовка й опублікування наукових статей. Академічна доброчесність дослідника.

Місце і роль кафедри у здійсненні науково-дослідницької роботи: підготовка та захист курсових, магістерських, дисертаційних робіт; організація та проведення науково-практичних конференцій. Техніка написання, оформлення, захисту курсової, магістерської, дисертаційної роботи. Навчально-методична робота викладача як передумова забезпечення якісної організації цілісної системи навчання у ЗВО; види й форми навчально-методичної роботи.

Розвиток творчого потенціалу викладача ЗВО: підготовка та проведення відкритих лекцій та семінарсько-практичних занять; розробка навчально-методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін; навчання в докторантурі; науково-педагогічне стажування в закладах вищої освіти України та за кордоном; участь у науково-практичних конференціях, наукових проєктах, грантах.

Тема 8. Методика організації виховної роботи у ЗВО

Теоретико-методичні засади сучасної концепції виховання студентів; мета і завдання виховання студентської молоді; принципи (гуманізації, індивідуально-особистісної орієнтації, виховання в діяльності і спілкуванні, стимулювання лособистості до самовиховання, демократизації, цілісного

підходу до виховного процесу); методи виховання студентів (методи формування свідомості особистості: освічення, навіювання, переконання, метод прикладу; методи формування досвіду суспільної поведінки: привчання, вправи, доручення, виховні ситуації; методи стимулювання і корекції поведінки: заохочення, покарання, змагання); методи самовиховання. Фактори, що визначають вибір методів виховання; основні напрями й критерії виховної роботи; національне виховання, шляхи формування національної самосвідомості студентів; громадянське виховання, його значущість та шляхи реалізації; моральне, трудове, естетичне, художнє, фізичне виховання у ЗВО.

Система виховної роботи зі студентами у ЗВО, її організаційно-методичне забезпечення; особистість викладача як коуча; соціально-психологічні, індивідуально-особисті, організаційно-методичні передумови виховної взаємодії викладача зі студентами. Позааудиторна виховна робота у ЗВО, її форми.

Виховна робота в академічній групі. Роль та функції куратора академічної групи: планування виховної роботи, проведення кураторської години, відвідування гуртожитку. Особливості студентського самоврядування у вихованні студентів. Участь куратора та студентів-активістів у роботі Інституту кураторів.

Тема 9. Наукові засади управління ЗВО

Система управління вищою школою (Міністерство освіти і науки України, міністерства і відомства України, яким підпорядковані заклади вищої освіти, місцеві органи державної влади і органи місцевого самоврядування та підпорядковані їм органи управління вищою освітою, органи громадського самоврядування, стейкхолдери). Структурні підрозділи закладу вищої освіти (кафедри, факультети): їх завдання, функції, порядок організації роботи. Навчально-науково-виробничі, навчально-наукові, науково-дослідницькі центри як структурні підрозділи ЗВО. Принципи управління ЗВО. Академічна, інституційна й фінансова автономія ЗВО. Стратегічні, практичні, оперативні завдання управління ЗВО. Ректор ЗВО: його права і обов'язки. Керівництво факультетом. Декан факультету та завідувач кафедри: права та посадові обов'язки. Вчена рада ЗВО, вчена рада факультету, наглядова рада як колегіальні органи управління ЗВО. Органи громадського самоврядування у ЗВО. Збори (конференція) трудового колективу.

Тема 10. Культура якості освітньої діяльності ЗВО

Теоретичні основи якості освіти. Індикатори якості вищої освіти. Функції управління якістю освіти. Моніторинг в галузі вищої освіти. Управління якістю вищої освіти у ЗВО. Класифікація видів оцінки якості вищої освіти. Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Система управління якістю підготовки кадрів у ЗВО України. Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Ліцензування й акредитація як процедури контролю за якістю вищої освіти.

РОЗПОДІЛ ГОДИН/ТЕМ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна/вечірня форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Моделі вищої освіти ранньомодерної і модерної доби												
Тема 1. Вища школа як педагогічна система	4	2				2	6	2				4
Тема 2. Загальноосвітній контекст ідеї вищої (університетської) освіти	14	2	4			8	14		2			12
Тема 3. Становлення і розвитку вищої школи й освіти в Україні	12	2	2			8	8					8
Разом за модулем 1	30	6	6			18	28	2	2			24
Модуль 2. Теоретичні й методичні основи організації освітнього процесу в ЗВО України												
Тема 1. Філософія вищої освіти на зламі ХХ – ХХІ століть	8	2				6	8	2				6
Тема 2. Суб'єкти вищої освіти	8		2			6	8					8
Тема 3. Освітня компонента підготовки здобувачів вищої освіти	10	2	2			6	10		2			8
Тема 4. Трансформація методів і форм навчання у вищій школі в контексті сучасних викликів	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 5. Сучасні технології навчання у ЗВО. Інновації в	14	2	4			8	12		2			10

системі освіти.												
Тема 6. Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО	6		2			4	6					6
Тема 7. Наукова компонента підготовки здобувачів вищої освіти	8		2			6	10		2			8
Тема 8. Методика організації виховної роботи у ЗВО	8		2			6	8					8
Тема 9. Наукові засади управління ЗВО.	8		2			6	8					8
Тема 10. Культура якості освітньої діяльності ЗВО	6	2				4	8					8
Разом за модулем 2	90	10	18			62	92	4	8			80
Усього годин	120	16	24		-	80	120	6	10			104

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Модуль 1. Моделі вищої освіти ранньомодерної і модерної доби

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість год	Форма проведення	Завдання для студентів до лекції
1.	Тема 1. Вища школа як педагогічна система	2	Лекція з елементами бесіди	Ознайомитись з офіційно-нормативними документами, що регламентують діяльність закладів вищої освіти: Загальна декларація прав людини (1948 р.), Конституція України (1996 р.), Закон України «Про вищу освіту» (2014 р. у редакції 2019 р.), Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (редакція станом на 16.07.2019 р.), Примірний статут вищого навчального закладу (2003 р.), Закон України «Про освіту» (2017 р.).
2.	Тема 2. Загальносвітовий контекст ідеї вищої (університетської) освіти	2	Традиційна (академічна) лекція	Визначити ключові ідеї Й. Фіхте, Ф. Шеллінга, Ф. Шляйермахера, В. Гумбольдта щодо організації університетської освіти початку ХІХ століття. Познайомитися з працями

				Х. Ортеги-і-Гассета «Місія університету» (1930 .), К. Ясперса «Ідея університету» (1946 р.)
3.	Тема 3. Становлення і розвитку вищої школи й освіти в Україні	2	Лекція-конференція	<p>Підготувати повідомлення на одну із обраних тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Унікальність і значення братств у розвитку української вищої школи ХУІ-ХУІІ ст. (передісторія вищої школи й освіти в Україні); - Київська братська школа – загальноосвітній навчально-виховний заклад підвищеного типу, який існував у Києві у першій третині ХУІІ ст. (1615 р.); - Києво-Могилянська академія (1632 р.) як центр культури і освіти, її вплив на розвиток освіти в Україні, педагогічна діяльність П. Могили (1596-1647рр.), зв'язки із зарубіжними навчальними закладами – греко-слав'яно-латинською академією в Москві (1687 р.); - Становлення Львівського університету (1661 р.); - Вища освіта в Україні у ХУІІІ ст.; - Освітні реформи ХІХ ст.; Статути імператорських російських університетів (1804, 1833, 1835, 1863, 1884 рр.)

Модуль 2. Теоретичні й методичні основи організації освітнього процесу в ЗВО України

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин	Форма проведення	Завдання для студентів до лекції
4	Тема 1. Філософія вищої освіти на зламі ХХ – ХХІ століть	2	Лекція-дискусія	Підібрати аргументи, докази, висловлювання відомих людей для участі в дискусії на тему: «Переваги й недоліки національної вищої освіти початку ХХІ століття»
5	Тема 3. Освітня компонента підготовки здобувачів вищої освіти	2	Лекція-візуалізація	<p>Ознайомитися з навчально-методичним комплексом дисципліни за фахом.</p> <p>Проаналізувати алгоритм побудови навчальної та робочої навчальної програми дисципліни за фахом.</p> <p>Опрацювати «Положення про організацію освітнього процесу у ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (у новій редакції).</p>
6.	Тема 4. Трансформація методів і форм навчання у вищій	2	Лекція-візуалізація	З'ясувати теоретичні аспекти й практичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі ЗВО інтерактивних методів

	школі в контексті сучасних викликів			навчання: сторітеллінг, метод аналізу кейсів, метод «інциденту», баскетметод, метод інверсії, формат одного запитання, гра-симуляція, дебрифінг, веб-квест тощо.
7.	Тема 5. Сучасні технології навчання у ЗВО. Інновації в системі освіти.	2	Лекція-конференція	Підготувати міні-повідомлення на тему: «Теорія і методика застосування новітніх педагогічних технологій в освітньому процесі ЗВО: інформаційно-комунікативна, особистісно-орієнтована, кейс-технологія, проблемна, тренінгова, проєктна, MultiMedia-технологія, ігрова, коучингова, технологія візуальної комунікації, технологія інтелект-карт» (одна на вибір).
8.	Тема 10. Культура якості освітньої діяльності ЗВО	2	Лекція з елементами бесіди	На основі вивчення нормативних документів (Закон України «Про вищу освіту», Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності (10.05.2018), Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти) визначити зміст і ліцензування й акредитації як процедур контролю за якістю вищої освіти.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>К-сть год</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Форма проведення</i>
1.	Загальноосвітній контекст ідеї вищої (університетської) освіти	4	0,5-2	Дослідницький семінар
2.	Становлення і розвитку вищої школи й освіти в Україні	2	0,5-2	Семінар-конференція
3.	Суб'єкти вищої освіти	2	0,5-2	Семінар-конференція
4.	Освітня компонента підготовки здобувачів вищої освіти	2	0,5-2	Семінар запитань і відповідей
5.	Трансформація методів і форм навчання у вищій школі в контексті сучасних викликів	2	0,5-2	Семінар-мозковий штурм

6.	Сучасні технології навчання у ЗВО. Інновації в системі освіти.	4	0,5-2	Семінар-конференція
7.	Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО	2	0,5-2	Семінар – розгорнута бесіда
8.	Наукова компонента підготовки здобувачів вищої освіти	2	0,5-2	Семінар-бесіда
9.	Методика організації виховної роботи у ЗВО	2	0,5-2	Семінар-мозковий штурм
10.	Наукові засади управління ЗВО.	2	0,5-2	Семінар-конференція
	<i>Разом</i>	24	<i>Максимальна кількість балів – 24</i>	

7. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форма проведення попереднього, тематичного, рубіжного контролю: комбінована.

Тривалість проведення: 10-15 хв..

Максимальна кількість балів за роботу на семінарському заняття - 2 бали: *тестові завдання (0,1 за одну правильну відповідь), участь у дискусії (0,5-2 бали), презентація завдань самостійної роботи, наукової доповіді (0,5-2 бали).*

Самостійна робота за визначеними темами – 40 б.

Форма проведення підсумкового контролю - іспит.

Іспит (тестова форма) – 40 б. Тестові завдання закритого характеру 1-46, відкритого – 47-50): 1-46 – 0,5 б.; 47 – 3 б.; 48 – 4 б.; 49-50 – 5 б.

Рейтинг-план дисципліни

Поточне оцінювання												Сам. робота	іспит	Сума	
модуль 1			модуль 2												
T2	T2	T3	T2	T3	T4	T5	T5	T6	T7	T8	T9	24	36	40	100
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

7.1. ВИДИ КОНТРОЛЮ: попередній, тематичний, рубіжний, підсумковий

7.2. ФОРМИ КОНТРОЛЮ: Метод спостереження; методи самоконтролю і самооцінювання, взаємоконтроль, усний і письмовий контроль, тестування, усне опитування, захист наукового проєкту; тестування екзамен, метод самоконтролю

7.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінка за національною шкалою	Критерії навчальних досягнень здобувача вищої освіти	Сума балів за всі види навчальної діяльності
ВІДМІННО	Відповідь правильна, повна, цілісна, логічна, обґрунтована, характеризується послідовністю, змістовністю і самостійністю викладу думок	
	Демонструє глибокі, усвідомлені знання концептуальних і методологічних підходів у галузі Освіта/Педагогіка, суттєвих характеристик «материнських» і «національних» моделей університетської освіти; процесів інтеграції, глобалізації, інформатизації національної вищої школи; на високому рівні володіє навичками аналізу нормативно-правового забезпечення освітнього процесу в ЗВО, критично оцінює практичне значення нововведень; виявляє творчий підхід до вибору форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО, організації моніторингу якості знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти.	90-100
ДОБРЕ	Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, але бракує власних суджень, особистісної позиції	
	На продуктивному рівні демонструє знання концептуальних і методологічних підходів у галузі Освіта/Педагогіка, суттєвих характеристик «материнських» і «національних» моделей університетської освіти; процесів інтеграції, глобалізації, інформатизації національної вищої школи; на достатньому рівні володіє навичками аналізу нормативно-правового забезпечення освітнього процесу в ЗВО, не завжди аргументовано оцінює практичне значення нововведень; логічно обґрунтовує вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО, обізнаний із способами організації моніторингу	74-89

	якості знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти.	
ЗАДОВІЛЬНО	Відповідь правильна, але поверхова, недостатньо осмислена, аргументована	
	На відтворювальному рівні демонструє знання концептуальних і методологічних підходів у галузі Освіта/Педагогіка, суттєвих характеристик «материнських» і «національних» моделей університетської освіти; процесів інтеграції, глобалізації, інформатизації національної вищої школи; на низькому рівні володіє навичками аналізу нормативно-правового забезпечення освітнього процесу в ЗВО, оцінює практичне значення нововведень, вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО, за зразком обирає способи організації моніторингу якості знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти.	60-73
НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання	Відповідь свідчить про здатність розпізнавати навчальний матеріал, на репродуктивному рівні його відтворювати	
	На ознайомлювальному рівні демонструє знання концептуальних і методологічних підходів у галузі Освіта/Педагогіка, окремих характеристик «материнських» і «національних» моделей університетської освіти; процесів інтеграції, глобалізації, інформатизації національної вищої школи; на початковому рівні володіє навичками аналізу нормативно-правового забезпечення освітнього процесу в ЗВО, оцінює практичне значення нововведень, вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО, лише розпізнає способи організації моніторингу якості знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти.	35-59
НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Демонструє розпізнавання незначної частини навчального матеріалу на рівні окремих фактів, понять, фрагментів; має нечіткі уявлення про предмет вивчення дисципліни, не має стратегії саморозвитку.	1-34

ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНОК

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового

	матеріалу з можливими незначними недоліками
74-89	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
60-73	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. САМОСТІЙНА РОБОТА.

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми/розділу</i>	<i>Форма роботи</i>	<i>Оціночні форми</i>	<i>Графік консультацій</i>
	Вища школа як педагогічна система	укладання глосарію	0,5-1 б. експрес-тестування	
	Загальносвітовий контекст ідеї вищої (університетської) освіти	підготовка й оформлення наукової доповіді	0,5-4 вивчення тексту наукової доповіді	
	Становлення і розвиток вищої школи й освіти в Україні	Опрацювання рекомендованої літератури й підготовка презентації за визначеною темою	0,5-3 перегляд і аналіз слайдів презентації	
	Філософія вищої освіти на зламі ХХ – ХХІ століть	складання інтелект-карти; написання есе	0,5-1 співбесіда 0,5-2 перевірка письмової роботи	
	Суб’єкти вищої освіти	складання психолого-педагогічного портрету сучасного студента	0,5-2 співбесіда	
	Освітня компонента підготовки здобувачів вищої освіти	розроблення тематичного плану вибіркової дисципліни, формулювання мети, завдань, програмних результатів	0,5-3 співбесіда	
	Трансформація методів і форм навчання у вищій школі в контексті сучасних викликів	розроблення фрагменту нетрадиційної лекції, семінарського заняття зі спеціальності	0,5-3 вивчення тексту лекції 0,5-3 співбесіда	

	Сучасні технології навчання у ЗВО. Інновації в системі освіти	розроблення фрагменту лекції/семінару з використанням новітніх технологій	0,5-3 колоквіум	
	Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО	розроблення завдань для тестового контролю (за однією з тем фахової дисципліни)	0,5-2 взаємоконтроль і взаємооцінювання	0,5-2
	Наукова компонента підготовки здобувачів вищої освіти	укладання плану роботи студентського наукового гуртка; розроблення тематики курсових робіт /наукових проєктів з дисципліни за фахом	0,5-2 співбесіда 0,5-2 співбесіда	
	Методика організації виховної роботи у ЗВО	укладання плану виховної роботи академічної групи на семестр	0,5-2 перевірка письмової роботи	
	Наукові засади управління ЗВО	реферування наукової літератури за визначеною проблематикою	0,5-2 колоквіум	
	Культура якості освітньої діяльності ЗВО	складання порівняльної схеми моніторингу якості вищої освіти однієї із зарубіжних країн (за вибором) і України	0,5-1 співбесіда	
	<i>Разом</i>		<i>Максимальна кількість балів – 36</i>	

Завдання для підсумкового контролю (іспит у формі тестів)

Варіант пробного тестування

1. Об'єктом педагогіки вищої школи є:

- а) педагогічна система вищої школи;
- б) система вищої освіти і педагогічні процеси в ній;
- в) освіта фахівця вищої кваліфікації;
- г) діяльність ЗВО різних форм власності.

2. Дидактика вищої школи, розробляючи нові технології навчання і напрями наукових досліджень, виконує функцію:

- а) проєктивно-конструктивну;
- б) прогностичну;
- в) аналітичну;
- г) продукування.

3. Педагогіка вищої школи – це ...

а) наука про навчання та виховання студентів, формування особистості фахівця вищої кваліфікації;

б) суспільно-гуманітарна наука, що виникла на базі загальної (шкільної) педагогіки;

в) галузь педагогічної науки, що вивчає педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання і виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) і професійної підготовки студентів до певного виду діяльності й суспільного життя;

г) наука про проектування, організацію і проведення навчального процесу, із обов'язковим застосуванням комфортних умов для викладача і студентів.

4. Метою педагогіки вищої школи є:

а) дослідження закономірностей розвитку, виховання і навчання здобувачів вищої освіти різних рівнів;

б) дослідження закономірностей розвитку, виховання і навчання здобувачів вищої освіти і розроблення на цій основі шляхів удосконалення процесу підготовки кваліфікованого фахівця;

в) формування компетентного вчителя, який володіє методологією педагогічної науки;

г) формування фахівця вищої кваліфікації для різних галузей народного господарства.

5. Поняття «педагогічна система» було введено до наукового обігу

а) Н. Кузьміною;

б) В. Галузинським;

в) В. Сухомлинським;

г) Ю. Бабанським

6. Викладач ЗВО покликаний виконувати такі функції:

а) управлінську;

б) організаторську;

в) виховну;

г) розвивальну;

г) соціалізацій;

д) спонукання;

е) профорієнтаційну;

є) акумулювання суспільної думки.

7. Статут ЗВО охоплює такі розділи:

а) Загальні положення.

б) Структура і управління університету.

в) Співробітники університету .

г) Діяльність університету.

г) Права університету.

д) Бібліотека університету.

е) Фінансово-господарська діяльність університету.

є) Міжнародне співробітництво;

ж) Громадські організації;

з) Студенти і аспіранти.

8. Порядок створення, реорганізації, ліквідації, ліцензування, атестації та акредитації ЗВО, здійснення державного контролю за якістю підготовки фахівців ЗВО встановлює:

а) Кабінет міністрів України;

б) Міністерство освіти і науки;

в) Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти;

г) Національна Академія Педагогічних Наук України.

9. Порядок організації освітнього процесу, форми навчання та контролю за набуттям здобувачами знань, порядок проведення атестації та тривалість канікул встановлює:

- а) Кабінет міністрів України;
- б) Міністерство освіти і науки України;
- в) Віце-прем'єр-міністр України;
- г) Заклад вищої освіти.

10. Педагогічна технологія – це

а) цільова, відносно завершена сукупність взаємозалежних циклів навчальної, виховної та освітньо-розвивальної взаємодії викладача і студентів;

б) продумана в усіх деталях модель педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для здобувачів та педагогів;

в) процес підготовки та передачі інформації, який відкриває нові варіанти навчання, пов'язані з унікальними можливостями сучасних засобів навчання;

г) технологія, що виробляє найціннішу людську якість, – стійкість у боротьбі з труднощами.

11. Заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії, який здійснює підготовку фахівців на першому рівні вищої освіти за освітньо-професійними програмами з певної галузі знань:

- а) технікум;
- б) коледж;
- в) інститут;
- г) ліцей.

12. Згідно з Положенням "Про організацію освітнього процесу у ЗВО", самостійна робота студента/здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Серед функцій самостійної роботи виокремлюють.

- а) пізнавальну;
- б) самостійну;
- в) виховну;
- г) коригувальну;
- г) прогностичну;
- д) комунікативну;
- е) розвивальну;
- е) діагностичну.

13. Для вирішення поточних питань діяльності ЗВО створюються робочі органи:

- а) ректорат;
- б) кафедри;
- в) деканати;
- г) приймальна комісія;
- г) філії;
- д) бібліотека.

14. З огляду на місце і час проведення самостійної роботи студентів/здобувачів, характер керівництва нею з боку викладача і способу здійснення контролю за її результатами виокремлюють:

а) самостійну роботу студентів/здобувачів на аудиторних заняттях, позааудиторну самостійну роботу, індивідуальні заняття з викладачем;

- б) обов'язкову, бажану, добровільну;
- в) репродуктивну, реконструктивну, творчу;
- г) навчально-пізнавальну і професійну.

15. «Студентство» – це

а) частина дорослого населення, яка об'єднується поняттям молодь, і виховання якої є обов'язком педагогів вищої школи;

б) частина дорослого населення, яка характеризується особливими умовами життя, праці, побуту, особливою суспільною поведінкою і психологією, для якої набуття знань і підготовка себе для майбутньої діяльності в суспільному виробництві, науці і культурі є головним і здебільшого єдиним заняттям;

в) частина дорослого населення, якій притаманний спільний комплекс фізичних, пізнавальних, інтелектуальних, мотиваційних, емоційних властивостей;

г) частина дорослого населення, яка досягла повноліття.

16. «Вікові особливості студентів» – це

а) фізичні властивості, притаманні більшості людей одного віку;

б) комплекс фізичних, пізнавальних, інтелектуальних, мотиваційних, емоційних властивостей, які притаманні більшості людей одного віку;

в) інтелектуальні властивості, які притаманні більшості людей одного віку;

г) мотиваційні властивості, які притаманні більшості людей одного віку.

17. Нормативна (обов'язкова) компонента навчального плану включає:

а) групу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін;

б) групу фундаментальних дисциплін;

в) групу гуманітарних, соціально-економічних та фундаментальних дисциплін;

г) групу фундаментальних дисциплін, дисциплін вільного вибору ЗВО та дисциплін вільного вибору студента/здобувача

18. Дидактика вищої школи – це

а) наука про моделі спільної педагогічної діяльності викладача і студентів/здобувачів;

б) наука про органічну єдність і взаємозв'язок викладання і учіння;

в) галузь педагогіки, яка вивчає і досліджує проблеми освіти і навчання;

г) наука про закономірності навчання і виховання здобувачів вищої освіти, а також їхню наукову і професійну підготовку як фахівців відповідно до вимог держави;

19. Форма організації навчання – це

а) продумана в деталях модель спільної педагогічної діяльності з проектування, організації і реалізації освітнього процесу;

б) система організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти, в основі якої лежить органічна єдність і взаємозв'язок викладання і учіння, які спрямовані на досягнення цілей навчання і виховання;

в) діяльність педагога в освітньому процесі, спрямована на формування і розвиток особистості вихованців;

г) обмежена в просторі діяльність викладача і студентів/здобувачів, яка відбувається за встановленим порядком у певному режимі;

20. Із наведеного переліку послідовно відберіть принципи, методи, форми організації навчання у вищій школі (відповідь подайте у вигляді цифри та літери):

а) принципи навчання;

б) методи навчання;

в) форми навчання.

1. дискусія;

2. науковість навчання;

3. семінар;

4. екскурсія;

5. бесіда;

6. олімпіада;

7. урахуванні вікових та індивідуальних особливостей студентів;

8. самостійне спостереження;

9. конкурс;

10. пояснення.

21. Педагогічний експеримент охоплює такі етапи:

а) природний;

б) лабораторний;

в) контрольний;

г) констатувальний;

д) пошуковий;

е) формувальний.

22. В Україні чинними є ЗВО таких типів:

а) університет, академія, інститут, коледж;

б) дослідницький університет, інститут, коледж, заклад вищої освіти I-II рівнів акредитації;

в) національний університет, державний університет, інститут підвищення кваліфікації;

г) університет, академія, технікум, коледж, ліцей.

23. Визначте для кожної з наведених форм навчання її основне призначення (відповідь подайте у вигляді цифри та літери):

1. Семінарське заняття.

2. Лекція вдвох.

3. Виробничо-технологічна практика.

4. Навчально-ділова гра.

5. Лабораторне заняття.

а) моделювати реальні професійні ситуації обговорення теоретичних і практичних питань представниками різних наукових шкіл та залучати до мисленевого пошуку аудиторію;

б) формувати в студентів/здобувачів вміння і навички практичного застосування теоретичних положень шляхом індивідуального виконання завдань;

в) сприяти оволодінню студентами/здобувачами практичними вміннями і навичками роботи з устаткуванням, обчислювальною технікою, а також методикою експериментальних досліджень;

г) формувати в студентів/здобувачів вміння і навички виконувати трудові і виробничі процеси в цілому, набувати досвіду роботи на виробництві;

г) вчити студентів/здобувачів самостійно приймати рішення в умовах змодельованих виробничо-технологічних ситуацій.

24. Складова професійної підготовки майбутніх фахівців, вид дослідницької діяльності, що виконується в поза навчальний час і носить добровільний характер, – це...

а) науково-дослідницька робота студентів/здобувачів;

б) навчально-дослідницька робота студентів/здобувачів;

в) самостійна робота студентів/здобувачів;

г) індивідуальне науково-дослідницьке завдання.

25. За дидактичними завданнями лекції класифікують за такими видами:

а) вступна, тематична, настановча, оглядова, заключна, лекція-консультація;

б) вступна, тематична, заключна, лекція-діалог, класична;

в) проблемна, лекція-візуалізація, бінарна, із заздалегідь запланованими помилками;

г) лекція-дискусія, проблемна лекція, тематична, оглядова;

26. Соціально-педагогічна адаптація студентства –це...

а) засвоєння молоддю норм дорослого життя, включення в систему міжособистісних стосунків у суспільстві;

- б) засвоєння молодого особою норм студентського життя, включення в систему міжособистісних стосунків групи;
- в) анатомо-фізіологічна перебудова організму;
- г) процес самоствердження особистості в соціумі.

27. Навчальна програма визначає:

- а) перелік основних галузей знань за роками навчання, максимальне аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти, систему ціннісних орієнтацій;
- б) мету і завдання вивчення навчальної дисципліни, перелік компетентностей, програмні результати, тематичний план, навчально-методичне забезпечення;
- в) структурно-логічну схему підготовки фахівців;
- г) уміння та навички (розумові, практичні, загальнонавчальні, предметні), досвід творчої діяльності, систему цінностей, які покликана формувати в здобувачів та чи інша дисципліна.

28. Мета діяльності органів студентського самоврядування у ЗВО полягає у:

- а) створенні умов для самореалізації молоді в інтересах кожної окремої особистості, суспільства, держави;
- б) забезпеченні внутрішнього управління ЗВО;
- в) сприянні академічній мобільності здобувачів;
- г) здійсненні контролю за освітнім процесом у ЗВО.

29. Університетська система вищої освіти провідних країн світу (зокрема, США, Великобританії) включає:

- а) багатопрофільні університети;
- б) дослідницькі університети;
- в) відкриті університети;
- г) міжнародний університет.

30. Оберіть твердження, яке вказує на правильне співвідношення між «методом» та «прийомом» навчання:

- а) метод навчання реалізується завдяки окремим прийомам;
- б) метод є складовою прийому;
- в) прийом і метод навчання – поняття тотожні, між ними немає різниці;
- г) правильної відповіді немає.

31. До обов'язкових складових навчального плану належать:

- а) навчальні програми дисциплін, конкретні форми проведення занять, навчально-методичне забезпечення курсів;
- б) графік навчального процесу, план навчального процесу, підручники і посібники;
- в) реквізити, графік освітнього процесу, план освітнього процесу, цикли дисциплін підготовки фахівця (обов'язкова та вибіркова компоненти);
- г) реквізити, навчальні програми нормативних дисциплін, графік освітнього процесу, державна атестація.

32. Колоквіум – це:

- а) форма навчального заняття, що здійснюється у формі бесіди викладача зі здобувачами вищої освіти з метою перевірки рівня засвоєння знань, оволодіння уміннями й навичками з окремої теми чи розділу;
- б) форма навчального заняття, що являє собою логічно завершений, науково обґрунтований, систематизований виклад певного питання, теми чи розділу навчального предмету;
- в) частина модульної технології;
- г) форма навчального заняття, що полягає у наданні здобувачам вищої освіти потрібної допомоги у засвоєнні теоретичних знань і виробленні практичних умінь.

33. Визначте вид лекції. Ця лекція орієнтується на виклад і пояснення студентам/здобувачам наукової інформації, яку потрібно осмислити і запам'ятати. У ній всебічно й системно розкривається програмовий матеріал, виділяються провідні

аспекти вивчення кожної наукової проблеми, виявляються взаємозв'язки між окремими частинами лекційного курсу.

- а) настановча;
- б) тематична;
- в) вступна;
- г) інструктивна;
- г) підсумкова;
- д) оглядова.

34. Викладач ЗВО здійснює педагогічну діяльність у таких напрямках:

- а) навчальна, навчально-методична, організаційно-методична, науково-дослідницька, виховна діяльність;
- б) навчальна, профорієнтаційна, соціальна, науково-дослідницька, дозвіллева діяльність;
- в) методична, організаційна, спортивно-масова, навчально-дослідницька, науково-дослідницька діяльність;
- г) управлінська, організаційна, фізкультурно-оздоровча, виховна, навчальна діяльність.

35. Читання лекції вимагає дотримання таких вимог:

- а) ясність викладення думок та активізація мислення слухачів;
- б) аналіз різних поглядів у розв'язанні поставлених проблем;
- в) надання студентам/здобувачам можливості фіксувати інформацію в повному обсязі;
- г) устанавлення контакту з аудиторією;
- д) використання наочності, роздаткових матеріалів, технічних засобів;
- е) доказовість і аргументованість висловлюваних суджень.

36. Форма навчального заняття, що передбачає надання студентам/здобувачам потрібної допомоги у засвоєнні теоретичних знань і виробленні практичних умінь і навичок шляхом відповіді викладача на поставлені конкретні запитання або пояснення окремих теоретичних положень, - це

- а) лабораторне заняття;**
- б) практичне заняття;**
- в) індивідуальне навчальне заняття;**
- г) консультація;**
- г) колоквіум.**

37. Установіть взаємозв'язок між поняттями «освітні технології», «педагогічні технології», «технології навчання», «педагогічна техніка» від загального до конкретного:

- а) педагогічні технології (ПТ) → освітні технології (ОТ) → педагогічна техніка (ПТ-ка) → технології навчання (ТН);
- б) технології навчання (ТН) → педагогічна техніка (ПТ-ка) → освітні технології (ОТ) → педагогічні технології (ПТ);
- в) освітні технології (ОТ) → педагогічні технології (ПТ) → технології навчання (ТН) → педагогічна техніка (ПТ-ка);
- г) педагогічна техніка (ПТ-ка) → технології навчання (ТН) → педагогічні технології (ПТ) → освітні технології (ОТ).

38. Із визначеного переліку оберіть виключно теоретичні методи педагогічного дослідження:

- а) аналіз літератури, архівних матеріалів, продуктів діяльності людини; спостереження; побудова гіпотез; науково-педагогічна експедиція;
- б) педагогічний експеримент; порівняння; індукція і дедукція; аналіз понятійно-термінологічної системи;
- в) тестування; шкалування; самоспостереження; прогнозування;

г) аналіз понятійно-термінологічної системи; метод аналогії; прогнозування; моделювання.

39. Зміст вищої освіти визначається такими документами:

- а) навчальний план, навчальна програма, підручники, посібники;
- б) Закон України «Про вищу освіту», навчальний план, навчальна програма;
- в) Закон України «Про вищу освіту», статут ЗВО, навчальний план, навчальний посібник;
- г) навчальний план, навчальна програма, навчальний посібник, індивідуальний план студента.

40. Ознаками технології навчання є:

- а) діагностичне цілепокладання і результативність;
- б) алгоритмізованість, проєктованість, відтворюваність, персоніфікованість;
- в) цілісність і керованість, коригованість, стандартизованість, результативність;
- г) діагностичне цілепокладання, проєктованість, керованість, алгоритмізованість, результативність.

41. Назвіть методи контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів/здобувачів.

- а) усне опитування;
 - б) поточний контроль;
 - в) тестовий контроль;
 - г) попередній контроль;
 - г) консультація;
 - д) модульна контрольна робота;
 - е) самоконтроль.
42. Консультація - це..

а) форма навчального заняття, що передбачає надання студентам/здобувачам потрібної допомоги у засвоєнні теоретичних знань і виробленні практичних умінь і навичок шляхом відповіді викладача на поставлені конкретні запитання або пояснення окремих теоретичних положень;

б) форма навчального заняття, що здійснюється у формі бесіди викладача зі студентами/здобувачами з метою перевірки знань;

в) форма навчального заняття, у процесі якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем і до яких студенти/здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів);

г) форма навчального заняття, що наближує навчальний процес до реального життя, забезпечуючи практичну спрямованість навчання.

43. Перевагами тестового контролю є:

- а) виключення суб'єктивності в оцінці знань;
- б) ймовірність випадкового вибору правильної відповіді;
- в) універсальність, охоплення всіх стадій процесу навчання;
- г) можливість автоматизації перевірки;
- г) стандартизація мислення без врахування рівня розвитку особистості;
- д) результати тестування завдяки особливій організації можуть бути представлені у більш диференційованому вигляді, який містить множину градацій оцінки.

44. Зміст вищої освіти – це..

а) певний обсяг наукових і системних знань, умінь і навичок, інших компетентностей, а також світоглядних і морально-етичних ідей, якими оволодівають студенти/здобувачі у процесі навчання у ЗВО;

б) сукупність дисциплін гуманітарного та соціально-економічного циклу, які підлягають вивченню студентами/здобувачами у ЗВО;

в) певний обсяг знань, а також світоглядних і морально-етичних ідей, якими оволодівають студенти/здобувачі у процесі вивчення фахових дисциплін;

г) сукупність навчальних дисциплін, що спрямовані на ознайомлення студентів/здобувачів з різними галузями виробництва, пізнання суті основних технологічних процесів.

45. Куратор академічної групи - це

а) наставник і організатор, вихователь і консультант для студентів/здобувачів окремої групи;

б) найманий працівник, зайнятий професійною організаторською діяльністю в установах освіти;

в) викладач, який забезпечує організацію освітнього процесу у виші;

г) працівник ЗВО, який надає тьюторську допомогу студентам/здобувачам.

46. Зміст діяльності куратора академічної групи регламентується такими документами, як:

а) Статут закладу вищої освіти;

б) «Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти»;

в) Конституція України;

г) Закон України «Про вищу освіту»;

д) інструктивно-методичні документи Міністерства освіти і науки України;

е) положення, розроблені структурними ланками ЗВО.

47. Дайте характеристику основних моделей університету XXI століття

48. Запропонуйте шляхи удосконалення організації самостійної роботи студентів/здобувачів у ЗВО.

49. Укладіть хронологічну таблицю «Генеza класичного університету в українських землях Російської й Австро-Угорської імперій». Визначте спільне й відмінне в організації освітнього процесу у вітчизняних університетах XIX – початку XX століття.

50. Користуючись Національною рамкою кваліфікацій (7 рівень), сформулюйте компетентності та програмні результати навчання дисципліни, що складає цикл професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

9.1. БАЗОВА

1. Зеленська Л. Д. Колегіальне самоврядування в університетах Європи та України : [програма та методичні рекомендації до вивчення модуля «Історія розвитку вищої освіти в Україні» з курсу «Педагогіка вищої школи» для магістрів та аспірантів ВНЗ III-IV рівнів акредитації]. Х. : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2011. 36 с.

2. Зеленська Л.Д., Золотухіна С.Т., Ворожбіт-Горбатюк В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Х. : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 46 с.

3. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навч. посібник. Харків, 2016. 260 с.

4. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник / за ред. В.І. Лозової. 2-е вид., доп. і випр. Х. : «ОВС», 2010. 480с.

5. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.

9.2. ДОПОМІЖНА

1. Енциклопедія освіти / АПН України; [голов. Ред.. В.Г.Кремень]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040.
2. Житеньова Н.В. Візуальні дидактичні засоби: створення та використання в освітній практиці: навч.-метод. посіб. Харків: ХНПУ, 2019.
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. Київ : Видавництво Ліра. К, 2016. 456 с.
4. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.Н. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
5. Зеленська Л.Д. Учена рада університету: історія, теорія, досвід : монографія / Л.Д. Зеленська. Х. : ХНАДУ, 2011. 480 с.
6. Клепко С.Ф. Філософія освіти в європейському контексті: монографія / С.Ф. Клепко. Полтава : ПОШПО, 2006. 328 с.
7. Литвинов А.С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. посібник / за заг. наук. ред. д. пед. н., проф. В. В. Борисова. Суми. Університетська книга, 2017. 265 с.
8. Лунячек В.Е. Основи педагогіки вищої школи: навч. посібник. 2-ге видання, випр.. та доп. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 220 с.
9. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко; за ред. О. Любара. К. : Т-во «Знання», КОО, 2003. 450 с. (Вища освіта ХХІ століття).
10. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навчальний посібник. Тернопіль : Вектор, 2018. 336 с.
11. Мещанінов О.П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: монографія. Київ ; Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 460 с.
12. Резван О.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. Харків: ХНАДУ, 2013. 171 с.
13. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. для магістр. вищ. навч. закл. Київ: Вища шк., 2005. 239 с.
14. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В.Н. Методологія педагогічного дослідження. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 440 с.
15. Українське студентство у пошуках ідентичності : монографія / за ред. В.Л. Арбеніної, Л.Г. Сокур'янської. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 520 с.

Інформаційні ресурси

- <http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
<http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;
<http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
<http://www.dnpb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
<http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;
<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
<http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;
<http://www.gumer.info/> – Библиотека Гумер – гуманитарні науки

11. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/МОДУЛЯ

№ з/п	Найменування аудиторій, кабінетів, спеціалізованих приміщень	Модель і марка персональних комп'ютерів, їх кількість	Назви пакетів прикладних програм (в тому числі ліцензованих)	Можливість доступу до Інтернет, наявність каналів доступу (так/ні)	Перелік обладнання, устаткування, кількість
2.	Навчальний кабінет 316-В (вул. Валентинівська, 2)	Комп'ютер Sempron 1.8 / Samsung-19 – 1 шт.	Microsoft Office 2003, Microsoft Office 2007, Microsoft Office 2010, Adobe Design Stol CS 5.5, Corel Draw x5, Abbyy Fine Reader 10	Так	Роздатковий матеріал навчальної дисципліни
3.	Комп'ютерний клас, ауд. 307 – В (вул. Валентинівська, 2)	Комп'ютер GameMax (R-Line) Celeron (R) 2gb, монітор Acer V206YQL – 10 шт.	Windows10 Pro Microsoft Office 2007, Phyton, xmind, Moviemaker, PDF-XChange	Так	Smartboard "Prestigio", комп'ютерна мережа, колонки, роздатковий матеріал до навчальної дисципліни